

RYSZARD TECHMAN

SZCZECIN

ADOLF KANIA

**– PIERWSZY KONSUL CZECHOSŁOWACJI
W SZCZECINIE W LATACH 1949-1951**

Pozbawiona dostępu do morza Czechosłowacja była w międzywojniu poważnie zainteresowana Odrą oraz Szczecinem, korzystnie położonymi w stosunku do jej morawsko-śląskiego zagłębia przemysłowego. Istotne uprawnienia przyniósł południowemu sąsiadowi Rzeczypospolitej traktat wersalski, dając mu prawo wydzierżawienia terenów wolnocłowych w porcie szczecińskim (strefa taka ostatecznie nie powstała) oraz pozyskania taboru rzeczno-żeglarskiego, który pozwolił później założyć spółkę żeglugszą śródlądową¹. Ochroną czechosłowackich interesów w nadodrzańskim mieście, szczególnie szeroko rozumianego obrotu morskiego, zajmował się w latach 1926-1939 konsulat honorowy, którym kierował niemiecki radca Rudolf Müller².

Druga wojna światowa przyniosła zmianę politycznej oraz gospodarczej sytuacji Polski i Czechosłowacji, a w rezultacie przesunięcie terytorialnych części dotychczasowych ziem niemieckich i Odra w znacznej długości swego biegu znalazły się po stronie polskiej. Potencjalne korzyści z położenia tej rzeki i portu szczecińskiego wobec naddunajskiego zaplecza starała się od razu wykorzystać dyplomacja Rzeczypospolitej. Nim doszło do konferencji poczdamskiej, rozwijała ona przed Czechosłowacją wizję tranzytu do Skandynawii, zachęcała perspektywą wielkich usług Szczecina, licząc na to, że rząd znaną Wełtawy poprze polskie starania w sprawie

¹ B. Dopierała, *Powiązania Szczecina z Czechosłowacją w dwudziestolecie międzywojennym*, Przegląd Zachodni 1961, nr 2, s. 307-311; tenże, *Zarys dziejów Odry*, [w:] *Odra i nadodrze*, Warszawa 1976, s. 52; A. Grodek, *Handel odrzański w rozwoju historycznym*, [w:] *Monografia Odry*, pod red. A. Grodka, M. Kielczewskiej-Zaleskiej, A. Zierhoffera, Poznań 1948, s. 410-411.

² Stettiner Nachrichten 1.01.1935, nr 1, s. 12; *Československa á cizině a cizich zemi á Československu v letech 1918-1974*, wyd. MZV Praha, maj 1974, s. 43 – według tej publikacji konsulat honorowy Czechosłowacji istniał tutaj tylko do 1935 r., ale to zapewne pomyłka w druku, ponieważ szczecińskie książki adresowo-telefoniczne (Stettiner Adressbuch), wydawane corocznie, a także czasopisma niemieckie podają, że funkcjonował przy ul. Oberwieck (obecnie Krzysztofa Kolumba) 5 do marca 1939 roku, kiedy III Rzesza zajęła Czechosłowację.